

ΜΑΘΗΜΑ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΟΝΟΜ/ΝΟ:

ΧΡΟΝΟΣ : 3 ΩΡΕΣ

ΤΑΞΗ:

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Μαθητές και ελεύθερος χρόνος

Όπως όλοι οι άνθρωποι, έτσι και οι μαθητές αναζητούν περισσότερο ελεύθερο χρόνο στη ζωή τους. Όμως, **προσπαθώντας** να ανταποκριθούν στις αυξημένες σχολικές και μαθησιακές τους υποχρεώσεις τις περισσότερες φορές κάτι τέτοιο μοιάζει πολύ δύσκολο. Αυτό συμβαίνει διότι στη σύγχρονη ανταγωνιστική κοινωνία των αυξημένων βιοτικών και κοινωνικών αναγκών το καθημερινό άγχος και στρες, το οποίο χαρακτηρίζει τον σημερινό άνθρωπο όλων των ηλικιών **μειώνει** τον ελεύθερο χρόνο είτε στρέφει το άτομο στην αξιοποίησή του με λανθασμένο τρόπο.

Αναντίρροπα, στην εποχή μας οι απαιτήσεις για τα παιδιά συνεχώς και αυξάνονται, ενώ ταυτόχρονα μειώνεται η ηλικία κατά την οποία τα παιδιά ξεκινούν τις διάφορες επιμορφωτικές δραστηριότητες. Οι γονείς με γνώμονα -τις περισσότερες φορές- την ανάπτυξη των ικανοτήτων και την απόκτηση εφοδίων για το μέλλον, γεμίζουν το πρόγραμμα του παιδιού μην αφήνοντας πολλές φορές χρόνο για παιχνίδι και ανεμελιά.

Είναι γεγονός ότι ο ελεύθερος χρόνος, δηλαδή ο χρόνος που αφιερώνουμε σε δραστηριότητες της αρεσκείας μας, ο οποίος είναι ελεύθερος από τις υποχρεώσεις της καθημερινότητας, διαρκώς περιορίζεται. Σε αυτό το χρονικό διάστημα, ο νέος, κουρασμένος και καταβεβλημένος από τη δύσκολη και απαιτητική ρουτίνα, δεν μπορεί να αφιερωθεί στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, πνευματική, ψυχική, συναισθηματική, σωματική, που αποτελεί άλλωστε και βασική του ανάγκη.

Οι παράγοντες που περιορίζουν τον ελεύθερο χρόνο των νέων είναι πολλοί και διαφορετικοί αλλά συνήθως έχουν σχέση με τη σχολική επίδοσή τους. Καθώς η κοινωνία αλλάζει με ταχύτατους ρυθμούς ανάπτυξης, αυξάνουν και οι απαιτήσεις στις οποίες ο νέος πρέπει **να ανταπεξέλθει** ώστε να προετοιμαστεί για το αύριο. Μια προετοιμασία που αναλαμβάνει το σχολείο το οποίο αποτελεί την κοινωνία όπου ζουν οι μαθητές και ισχύουν οι ίδιοι κανόνες. Έτσι λοιπόν μέσα από την κοπιαστική αυτή διαδικασία για τους μαθητές, δηλαδή τη μόρφωσή τους και τον εξοπλισμό τους με προσόντα που αναγνωρίζει η κοινωνία, περιορίζεται ο ελεύθερος χρόνος τους. Απαιτητικό καθημερινό ωράριο, εργασίες, διάβασμα... Ακόμη, το άγχος των γονέων για την αποτυχία του παιδιού τους, τους οδηγεί στο να υπερφορτώνουν και αυτοί με τη σειρά τους το πρόγραμμά του πιστεύοντας πως θα το εφοδιάσουν κατάλληλα, ώστε να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες της ανταγωνιστικής κοινωνίας.

Και ποιο είναι άραγε το αποτέλεσμα όλων των παραπάνω; Ολοένα και περισσότεροι νέοι επιλέγουν στον ελεύθερο χρόνο τους τη διασκέδαση, την εκτόνωση, και λιγότερο ή καθόλου την ψυχαγωγία. Παράλληλα, παρατηρείται συχνά η τάση των ανθρώπων να τον αφήνουν επί της ουσίας αναξιοποίητο, εφόσον επιδιώκουν δραστηριότητες που δεν έχουν να τους προσφέρουν τίποτε περισσότερο πέρα από τη σπατάλη του χρόνου τους. [...]

Υπάρχει όμως η δυνατότητα ο ελεύθερος χρόνος να αυξηθεί ποιοτικά και ποσοτικά; Φυσικά και υπάρχει... Χρειάζεται όμως η συντονισμένη παρέμβαση της πολιτείας για τη χάραξη πολιτικής για τον ελεύθερο χρόνο των παιδιών, ενισχύοντας με οικονομική και τεχνική βοήθεια όλες εκείνες τις δραστηριότητες που προτιμούν τα παιδιά και κυρίως τις πρώτες τους επιλογές το παιχνίδι και τον αθλητισμό, να οργανωθούν τα εκπαιδευτικά προγράμματα και να προσαρμοστούν στις σύγχρονες επιστημονικές αντιλήψεις που απαιτεί η πρόοδος και η εξέλιξη της εποχής μας. Κατασκευή γυμναστηρίων, σταδίων, κολυμβητηρίων, κλειστών αιθουσών αθλοπαιδιών και γενικότερων κινητικών και πνευματικών παιχνιδιών κυρίως στην περιφέρεια που υπάρχει έλλειψη και η οποία δημιουργεί προβλήματα στα παιδιά και στους νέους που επιθυμούν να ασχοληθούν περισσότερο με δραστηριότητες που εκείνα διαλέγουν και θέλουν για τον δικό τους χρόνο.

Επιπρόσθετα, πρέπει να τονιστεί ότι το σχολείο, με τη σημερινή οργάνωσή του, τα μέσα που διαθέτει και τον τρόπο που επιδιώκει την επίτευξη του σκοπού της αγωγής, δεν προετοιμάζει τον αναπτυσσόμενο άνθρωπο για την κοινωνία του ελεύθερου χρόνου και την αντιμετώπιση των προβλημάτων της. [...] Θα πρέπει, λοιπόν, να «ανοίξει» το σχολείο στην κοινωνία, να καταφέρει να υπερβεί τις παραδοσιακές του αδυναμίες και ελλείψεις και να προσφέρει ένα πλούσιο σε ερεθίσματα και δημιουργικές δραστηριότητες περιβάλλον. Παράλληλα με την κατάλληλη σχολική αγωγή, με τη διαβίωση μάθηση και με μαθήματα όπως μουσική, καλές τέχνες, φυσική αγωγή, δημιουργικό γράψιμο θα ενισχυθεί η εκμάθηση της διαχείρισης χρόνου και η εκπαίδευση του ελεύθερου χρόνου.

Φυσικά θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε και στους γονείς οι οποίοι διαλέγουν τις δραστηριότητες των παιδιών τους πολλές φορές ανάλογα με το δικό τους πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό πρέπει να δίνουν επιλογές στα παιδιά να αυτενεργήσουν και να διαθέσουν το χρόνο όπως εκείνα θέλουν ώστε να μάθουν να ισορροπούν ανάμεσα στις δραστηριότητες που θέλουν και σε αυτές που πρέπει να κάνουν...

Συμπερασματικά, γίνεται αντιληπτό πως υπάρχουν ποικίλες αρνητικές συνέπειες από την κακή διαχείριση του ελεύθερου χρόνου, ικανές να υπονομεύσουν τόσο την πνευματική και ηθική ποιότητα του ατόμου, όσο και τη σωματική και ψυχική του υγεία. Αποτελεί, άρα, **καίριας** σημασίας ζητούμενο το να καθοδηγηθούν τα άτομα από πολύ νωρίς στο να υιοθετήσουν θετικούς και δημιουργικούς τρόπους αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου τους, ώστε να ωφελούνται από αυτόν και να επιτυγχάνουν τόσο τη βελτίωση του εαυτού τους όσο και τη διασφάλιση ενός ποιοτικού τρόπου διαβίωσης.

Δημήτρης Χρυσόπουλος, Φιλολόγος-Ιστορικός (Πηγή: Φιλολογικός Ιστότοπος)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να παρουσιάσετε συνοπτικά τις θέσεις του συντάκτη του κειμένου αναφορικά με τις δυνατότητες του ελεύθερου χρόνου να αυξηθεί ποιοτικά και ποσοτικά. (80-90 λέξεις)

Μονάδες 15

A2. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις με την ένδειξη ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με χωρία του κειμένου:

α) Ο συντάκτης του κειμένου υποστηρίζει πως δεν είναι δύσκολο για τους μαθητές να ανταποκριθούν στις καθημερινές τους υποχρεώσεις.

β) Οι νέοι έχουν τη δυνατότητα να ανταπεξέλθουν ομαλώς στην πνευματική και σωματική τους εξέλιξη.

γ) Οι σχολικές απαιτήσεις θεωρούνται οι αποκλειστικοί παράγοντες για τον περιορισμό του ελεύθερου χρόνου των παιδιών.

δ) Συχνά οι νέοι ενδιαφέρονται για την ποιοτική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους.

ε) Σύμφωνα με το κείμενο, ο ποιοτικός τρόπος διαβίωσης δε σχετίζεται με την ορθή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.

Μονάδες 10

B1. «Για το λόγο αυτό πρέπει να δίνουν επιλογές στα παιδιά να αυτενεργήσουν και να διαθέσουν το χρόνο όπως εκείνα θέλουν ώστε να μάθουν να ισορροπούν ανάμεσα στις δραστηριότητες που θέλουν και σε αυτές που πρέπει να κάνουν...»: Να αναπτύξετε το περιεχόμενο του παραπάνω χωρίου σε 50-60 λέξεις.

Μονάδες 5

B2. Σκοπός του συντάκτη του κειμένου είναι να ενημερώσει και να πληροφορήσει τον αναγνώστη σχετικά με την αναγκαιότητα του ελεύθερου χρόνου. Με ποιους τρόπους πιστεύετε πως γίνεται αισθητή η πρόθεση του πομπού;

Μονάδες 5

B3.α. Τι δηλώνουν οι ακόλουθες διαρθρωτικές λέξεις/φράσεις: Αναντίρρηση, Έτσι λοιπόν, Παράλληλα, Επιπρόσθετα, Φυσικά;

Μονάδες 2,5

β. Να αντικαταστήσετε τις παραπάνω λέξεις/φράσεις με άλλες ισοδύναμες ώστε να διατηρείται το νόημα των προτάσεων.

Μονάδες 2,5

B4. Να σημειώσετε πώς επιτυγχάνεται η συνοχή στην 5^η και 6^η παράγραφο του κειμένου («Και ποιο είναι άραγε το αποτέλεσμα ... θέλουν για τον δικό τους χρόνο.»).

Μονάδες 5

B5. Να σημειώσετε τη δομή και τον/τους τρόπο/τρόπους ανάπτυξης της 1^{ης} παραγράφου («Όπως όλοι οι άνθρωποι, ... με λανθασμένο τρόπο.»). Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 3

B6.α. Να εντοπίσετε μέσα στο κείμενο δύο (2) παραδείγματα συνυποδηλωτικής λειτουργίας της γλώσσας και να εξηγήσετε το ρόλο τους.

Μονάδες 4

β. «Απαιτητικό καθημερινό ωράριο, εργασίες, διάβασμα...»: Ποιο σχήμα λόγου παρατηρείτε στην παραπάνω περίοδο; Να εξηγήσετε το ρόλο του λαμβάνοντας υπόψη και το σημείο στίξης που αξιοποιείται στο τέλος του χωρίου.

Μονάδες 3

B7.α. Να βρείτε μία σημασιολογικά συγγενή λέξη για καθεμία λέξη του κειμένου με μαυρισμένα γράμματα: **προσπαθώντας, μειώνει, γνώμονα, να ανταπεξέλθει, καίριας.**

Μονάδες 2,5

β. Για την καθεμία από τις ακόλουθες σύνθετες λέξεις, να σχηματίσετε δύο νέες λέξεις (1 ουσιαστικό, 1 επίθετο) από το β' συνθετικό: επιμορφωτικές, περιορίζεται, αναξιοποίητο, διαλέγουν, υιοθετήσουν.

Μονάδες 2,5

Γ. Ο συντάκτης του κειμένου, Δ. Χρυσόπουλος, υποστηρίζει πως οι νέοι της σύγχρονης εποχής διαθέτουν αρκετά περιορισμένο χρόνο. Συμφωνείτε ή όχι με την παραπάνω θέση; Πιστεύετε πως εσείς, ως μαθητές, έχετε ελεύθερο χρόνο και, αν ναι, πώς τον αξιοποιείτε; Να παρουσιάσετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο το οποίο πρόκειται να δημοσιευτεί στο σχολικό ιστολόγιο. (300-350 λέξεις)

Μονάδες 40

